

V Lísce jsme připravili podzimní listopadovou rozesílku 19/2021 – najdete v ní pozvánky na akce a kampaně (str. 3–4), upozornění na grantové výzvy (str. 1), program Učíme se venku (str. 6), projekt Škola pro udržitelný život (str. 7–8), tipy na pomůcky a publikace (str. 11), nabídku vzdělávání (str. 8), nabídku výukových programů a projektových dnů pro školy (str. 9–10), zprávy a informace.

Přejeme vám poklidné dny a v neděli 28. listopadu, až zapálíte první svíčku na svém adventním věnci, buďte s těmi, které máte rádi, zdraví a spokojení.

První svíčka nese jméno Naděje, letos ji všichni potřebujeme více než jindy. První adventní neděle je železná. K dalším svícím postupujeme proti směru hodinových ručiček.

Sledujte prosím web a Facebook LÍSKY, kde vás aktuálně informujeme o konání/rušení akcí.

Akce do DIÁŘE:

Pá – Ne 19.–20. listopadu	Víkendovka Klubu ambasadorů Fair trade www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 25. listopadu	Členská schůze Líska www.liska-evvo.cz
Pátek 3. prosince	Mikluášská procházka v ALCEDU, Férová kavárna www.alcedovsetin.cz
Pondělí 21. března	Den s Lískou, 15. narozeniny www.liska-evvo.cz
Úterý 26. dubna	Workshop Učíme se venku, Hájenka www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata – **PTÁCI, ZAHRADA, STROMY, FAIR TRADE** a **místní udržitelná ekonomika**,
www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň má **klíčovou akci a kalendář akcí**, sestavený i z vašich aktivit a programů. Ke kampani je vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

Ke zveřejnění a sdílení uvítáme i vaše náměty a materiály. Kampaň je prezentována v rozesílce Líska, na webu a Facebooku.

Některé texty rozesílky zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou

Archív rozesílek:

www.liska-evvo.cz/rozesilka

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Metodika Ve stínu kakaovníku

Zdroje (nejen) pro EVVO

- Podejte si žádost o grant u **Nadace Partnerství**
Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete? Aktuální nabídku grantů sledujte na www.nadacepartnerstvi.cz/granty
- **Vyhlášení výzvy NPŽP č. 4/2021: Výsadba stromů – individuální projekty.** Vyhlašovatel Ministerstvo životního prostředí ČR
<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2730003&apc=nF2xx1-->
- **Vyhlášení výzvy NPŽP č. 5/2021: Výsadba stromů – grantové schéma**
Vyhlašovatel Ministerstvo životního prostředí ČR
<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2730004&apc=nF2xx1-->

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2020 členové Klubu Lísky zaslali 42.900 Kč. V roce 2021 je to doposud ... Kč. Co myslíte, bude letošní částka vyšší než ta loňská? Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2020 jsme z vašich darů získali 14.406 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

Zprávy z LÍSKY

I v listopadu jsme pokračovali v přípravě a realizaci projektových dnů v programu Učíme se venku a Jak učit POLY. Pro žáky II. stupně ZŠ přidáváme pro podzimní a zimní období projektové dny VODA - život v každé kapce, pro žáky na I. stupni výukový program Z farmy na náš stůl (může být i jako projektový den, viz nabídka na str. 9).

V pátek 5. listopadu jsme prožili jedinečné dopoledne „Vsetínské školy za lepší svět“ se žáky ZŠ Vsetín Luh, Ohrada, Sychrov, Integra a ZŠ Hošťálková.

Žáci ze ZŠ Vsetín Rokytnice a Trávníky a ZŠ Valašská Polanka se bohužel kvůli covidové situaci nemohly zúčastnit.

Témata bavlna, módní průmysl, Fast fashion a Slow fashion, výroba oblečení, odpovědná spotřeba, Fairtrade rozproudila diskusi a zcela jistě zanechala hluboký prožitek v myšlení i vnímání všech účastníků. Těšíme se na konkrétní projekty žáků na školách.

Těšíme se na setkávání v Klubu ambasadorů Fairtrade.

Těšíme se na další programy pro školy.

Férový občůdek Lísky už je na mikulášskou nadílku připraven

Balíček vám připravíme na míru. Vybírat můžete z fairtradových čokolád, lízátek, kamelek a Lukášových šitých hraček Renaty Lažové. Radost můžete sobě i svým blízkým udělat i fairtradovým čajem, kávou, horkou čokoládou, kakaem či nutelou.

www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líska členem, spouští další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.

Tvářemi letošního ročníku jsou moderátorka Adela Vinczeová, herečka Zuzana Kronerová, kosmický inženýr Jan Lukačevič nebo publicista Bohumil Kartous a další. V klipech a v obrazových materiálech společně představí hlavní podstatu Fairtrade: že systém podporuje zranitelné skupiny farmářů z Latinské Ameriky, Afriky a Asie, že jim dává možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek a pomáhá jim rozvíjet jejich podnikání. „Nechci, aby kvůli mé kávě nebo čokoládě musely na polích pracovat děti,“ potvrzuje například publicista Bohumil Kartous.

Budeme moc rádi, když kampaň pomůžete šířit a hodnoty Fairtrade maximálně zviditelnit. Na sociálních sítích Facebook, Twitter, YouTube, Instagram a na speciálních odkazech webových stránek CZ i SK najdete podklady, které můžete sami sdílet. Děkujeme.

Pozvánky

**Kulatý stůl
SKAV a EDUin**
ve čtvrtek 18. listopadu 2021
14:00-16:00 hodin ONLINE
na téma:
Co se potřebují žáci
naučit v době globální
klimatické krize?

SKAV
NADACE České společnosti
EDUin

Konference inovativního vzdělávání VI. ročník
Tématem letošní konference je **Nenásilná komunikace**
a hlavním hostem **Petr Sucháček** **27. 11. 2021 on-line**

Kontakt: Mgr. Markéta Šobánková, 604 522 581, rcvk@seznam.cz
Program pro děti je vhodný pro věkovou skupinu od 5 do 11 let.
Projekt je finančně podpořen Městem Valašské Klobouky z programu Spolupráce.

Valašské Klobouky

Inspirační setkání Učíme o globálních souvislostech úterý 30. 11. 2021, 16–18 hodin, online

Setkání přinese nápady, jak (nejen) učit o globálních tématech. Během setkání budou představeny tyto příspěvky:

„Jak zapojit do globálních témat i mladší žáky?“, Alena Grossová ze ZŠ Jindřichov, okr. Bruntál

„Jak celoročními projekty můžeme pomoci?“, Dana Dýmlová z Gymnázia Kojetín

„Jak zapojit celou obec do žákovských akcí s globální tematikou?“, Martina Holíková ze ZŠ Fryšovice

„Ekoškola (nejen) ve škole“, Ivo Tošenovjan ze ZŠ Janovice
Setkání moderuje Petr Sucháček.

Přijďte načerpat inspiraci. Připravte si kávu a něco dobrého k ní a přidejte.

Přihlaste se do pondělka 22. 11. 2021 na
<https://forms.gle/hiCD9BHycVtNiZbk7>

Inspirační setkání se uskuteční v prostředí ZOOM, přihlášení dostanou včas odkaz na email uvedený v přihlášce.

Setkání je pro účastníky zdarma díky finanční podpoře z prostředků České rozvojové agentury v rámci zahraniční rozvojové spolupráce ČR a z prostředků Olomouckého kraje.

UČÍME O GLOBÁLNÍCH
SOUVISLOSTECH

ARPOK

**ONLINE
INSPIRAČNÍ
SETKÁNÍ**

30. 11. 2021 | 16.00-18.00

ONLINE V ZOOM

Pečení kváskového chleba postaru 20. listopadu, 4. prosince 2021

www.facebook.com/Kosenka-288647035198149/
www.kosenka.cz

Rodinné a mateřské centrum Vsetín, z.s. a ALCEDO - středisko volného času a plavecká škola Vsetín

Vás zvou na
**MIKULÁŠSKOU
PROCHÁZKU**
pro předem přihlášené rodiny
A MIKULÁŠSKÝ JARMARK
pro veřejnost
pátek 3. prosince 2021 od 16 do 19 hod

Každá rodina přijde na určený čas po přihlášení.
Na přesný čas se s Vámi domluvíme po telefonu.
Přihlašovat se můžete na email: mc-vsetin@seznam.cz
nebo telefonicky: 737 502 215 + uvést přesný počet dětí.

Kde: dvůr ALCEDA
Prosíme neparkovat v blízkosti budovy ALCEDA.

Program:
úkoly pro celou rodinu
mikulášský jarmark
poštovní schránka pro Ježíška (dopis s sebou)
setkání s Mikulášem a andělem (bez čerta)
drobné občerstvení

Cena balíčku: 150 Kč

Pořadatelé se budou řídit aktuální epidemiologickou situací.

ADVENTNÍ ČAS JE TADY ZAS

4. 12. 2021, 10:00–16:00 hodin, Park Rochus

Slovácké tradice v předvánočním období,

www.parkrochus.cz/

Pozvánky

Nezisková organizace KORUNKA POMÁHÁ s řetězcem lázeňských hotelů ROYAL SPA a pod záštitou hejtmána Zlínského kraje Radima Holíše Vás srdečně zvou na benefiční akci

v sobotu 4. 12. 2021 v 19.00 hod.
v KD Elektra v Luhačovicích

Vánoční koncert dětem

Patron koncertu: **Majk Spirit**

Večerem provází: **Miloš Pokorný**

Hosté večera: **Markéta Konvičková**
Martin Chodúr
Pavel Vítek
Věra Strbačková

Výtěžek z benefice věnujeme dětem a sociálně slabým rodinám.

Předprodávající vstupenky: LUHA - info v Luhačovicích, Křivtín Ilalka Adamová, Zlín

Sdružení pro rozvoj Soláně Vás zve na **HUDEBNÍ ODPOLEDNE** V DUCHU NASTÁVAJÍCÍHO ADVENTNÍHO ČASU

Vánoční vinšovaná pošta

Slovem doprovodí a nastávající čas přiblíží doc. MgA. Drahomíra Míčková, která představí doc. JAMU MgA. ZDEŇKA ŠMUKAŘE, sólistu opery Národního divadla v Brně, který zazpívá árie, vánoční písně a koledy. Klavírní doprovod doc. MgA. Marta Vašková.

Sobota 20. listopadu 2021 ve 14.00 hodin • IC Zvonice Soláň

Zlínský kraj | Carták | Jalovec | VALAŠSKÝ deník.cz

Inspirace a výzvy

Projekt Signály

Znáte pomůcku pro nácvik řešení problémových situací v dětských kolektivech? Můžete ji využívat v podpoře rozvoje sociálně-emočních kompetencí u dětí s impulzivními reakcemi a častější tendencí dostávat se ve škole nebo v kolektivu do konfliktních situací.

JAK NA TO?

- situace můžete dětem prezentovat verbálně, v textu, na obrázcích nebo fotografiích
- rozebírejte s nimi vhodné a nevhodné reakce aktérů a trénujte předvídání následků konkrétních reakcí
- děti vedte k tomu, aby samy navrhovaly i jiné vhodné reakce v konkrétních situacích
- postupně můžete s dětmi rozebírat i konkrétní situace, do kterých se dostávají samy

Infografiku a návod zpracoval ČOSIV – Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání.

Více inspirací najdete na webu www.podporainkluze.cz

DESATERO PRO EFEKTIVNÍ DISTANČNÍ VÝUKU PODLE ČESKÉ ŠKOLNÍ INSPEKCE

1. Při distanční výuce klademe ještě větší důraz na řídicí a koordinační roli vedení školy.
2. Při distanční výuce posilujeme roli týmu pedagogů a jejich vzájemnou podporu i koordinaci.
3. Pro výuku je k dispozici jednoduchá evidence plánovaného rozložení vzdělávacího obsahu.
4. Škola využívá jednotnou komunikační platformu, se kterou umí všichni uživatelé zacházet.
5. Škola je připravena vydat a sdílet jasný rozvrh synchronní a asynchronní distanční výuky.
6. Při distanční výuce jsou učitelé pro své žáky vidět a slyšet.
7. Učitelé vyžadují, aby žáci byli při distanční výuce aktivní a aby byli pro ostatní vidět a slyšet.
8. Učitelé zařazují, s využitím zvolené komunikační platformy, také skupinovou práci žáků.
9. Škola vydává jasná a prakticky uplatnitelná kritéria pro hodnocení distanční výuky.
10. Škola důsledně a intenzivně komunikuje s rodiči žáků.

UČÍM PRO ZMĚNU komplexní rozvíjející hodnocení

Formativní hodnocení prokazatelně zvyšuje efektivitu výuky – přenáší pozornost učitele z učiva na samotného žáka a jeho učení. Jak s hodnocením pracovat tak, aby žáky opravdu komplexně rozvíjelo a učilo je odpovědnosti?

Záznam z konference na webu Lipky Brno www.lipka.cz/projekty?idc=4792

Zprávy z webu a tisku

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ UDÁLOST ROKU Klimatický summit COP26

Státy světa schválily klimatickou dohodu s kompromisem o uhlí

Představitelé téměř 200 zemí světa se dnes na konferenci COP26 ve skotském Glasgow shodli na společném znění dohody o dalším postupu v boji s klimatickými změnami. Země souhlasily s postupným odklonem od používání uhlí k výrobě elektrické energie. Formulace závazku byla pod tlakem Číny a Indie na poslední chvíli oslabena a namísto původně navrhovaného postupného zavržení uhlí hovoří jen o postupném omezení jeho používání. Mnoho delegátů vyjádřilo z ústupku těmto dvěma zemím zklamání, ale kvůli "vyššímu dobru" pro text nakonec všichni hlasovali. Podle agentury Reuters dohoda drží při životě naději, že se podaří udržet oteplování planety pod 1,5 stupně Celsia ve srovnání s předprůmyslovým obdobím.

Před začátkem konference v Glasgow OSN stanovila tři kritéria, podle kterých chtěla hodnotit úspěch setkání: snížit do roku 2030 emise oxidu uhličitého na polovinu, získat 100 miliard dolarů od bohatých zemí na pomoc těm chudším a zajistit, aby polovina této částky pomáhala rozvíjejícím se zemím přizpůsobit se nejhorším dopadům změn klimatu.

Pořadatelem konference byla Organizace spojených národů (OSN). Cílem setkání bylo přijmout závazky, které by zajistily zastavení globálního oteplování a nárůst teploty nejvýš o 1,5 stupně Celsia ve srovnání s předindustriální dobou.

Celý článek na www.ceskenoviny.cz/zpravy/staty-sveta-schvalily-klimatickou-dohodu-s-kompromisem-o-uhli/2117662

Propojujeme téma Fairtrade, životní prostředí a klima

Na klimatickém summitu #COP26 v Glasgow probírali lídři světových národů, jak zmírnit dopady klimatické změny. K ochraně klimatu ale může přispět i jednotlivec. Například tím, že bude nakupovat výrobky se známkou Fairtrade.

Ochrana životního prostředí a udržitelné pěstování jsou jedny z priorit celého našeho systému, Fairtrade zakazuje používání škodlivých pesticidů a zároveň odměňuje bio pěstování. Mimoto také zvyšujeme odolnost pěstitelů vůči změnám životního prostředí a klimatu.

Existuje řada aktivit, které v této oblasti ve spolupráci s mnoha partnery podnikáme na globální úrovni. Od využívání agrolesnictví při pěstování kakaového ovoce přes založení Akademie leadershipu v době klimatických změn až po založení fondů pro zlepšení odolnosti vůči změnám klimatu.

Více na <https://fairtrade.cz/news/propojujeme-tema-fairtrade-zivotni-prostredi-a-klima/>

Žáci osmi škol usilují v kampani o lepší svět

LÍSKA, Fairtradové město Vsetín a Klub ambasadorů fair trade společně připravili v pátek 5. listopadu na Maštaliskách osmý ročník žákovského sympozia o globálních problémech s názvem Vsetínské školy za lepší svět.

„Cílem akce, která se s výjimkou loňského covidového roku koná v našem městě pravidelně od roku 2013, je rozšiřovat povědomí o globálních problémech, ukazovat na jejich souvislosti a na to, jak ovlivňují naše životy,“ přiblížil místostarosta Tomáš Pifka.

Žáci v rámci sympozia, jehož hlavními tématy byly odpovědné nakupování, výroba oblečení, fast fashion a slow fashion, pracovali s dokumentárními filmy a informacemi, debatovali ve školních týmech o udržitelném a odpovědném nakupování. „Následně v průběhu roku realizují tematickou žákovskou kampaň. V minulých ročnících to bylo například na téma fair trade, palmový olej či odpovědná spotřeba vody, potravin a obuvi. Připravují besedy pro spolužáky, happeningy, průzkumy, benefiční akce a sdílí informace,“ doplnila předsedkyně Lísky Iva Koutná s tím, že letos se do akce Vsetínské školy za lepší svět zapojily pětičlenné týmy z osmi základních a středních škol na území města Vsetín a okolních obcí.

Michal Horský, Vsetínské noviny

Vyrobeno v Číně, vyhozeno v Chile. V poušti roste toxická hora oblečení

Každý rok v chilské poušti skončí téměř 40 000 tun oblečení vyrobeného v Asii, o které Evropané či Američané neprojeví zájem. Nejsušší poušť světa se tak stává nerozložitelným pomníkem znečištění, které představuje fast fashion.

Vánoční svetry, lyžařské boty, topy, kalhoty i spodní prádlo. V chilské poušti Atacama znepokojivým tempem roste „pohoří“ vyřazeného oblečení označeného štítky Made in China a Made in Bangladesh.

Bující konzumerismus zákazníků oděvního průmyslu už si našel oběti mezi nejchudšími obyvateli rozvojových zemí. Zatímco povědomí o sociálním dopadu honby za levnou módou v podobě dětské práce a nízkých mezd je poměrně rozšířené, o jejím katastrofálním dopadu na životní prostředí se mluví méně.

Celý článek najdete [zde](#).

Obchodní řetězec bojuje s plýtváním potravinami levnými bedýnkami

Praha • Kristýna Léblková, Novinky

Food waste neboli plýtvání jídlem je celosvětový problém. A kdo by k tomu mohl přispět, jsou obchodní řetězce, které denně vyhazují obrovské množství potravin. Ty ani nejsou zkažené, ale prostě už třeba nevypadají tak oslnivě nebo jsou třeba jen v protřazeném obalu. V obchodech Lidl si lidé od 15. listopadu budou moci přidat ke svému nákupu bedýnku plnou ovoce a zeleniny.

„Nebylo nám lhostejné plýtvání potravinami, a proto jsme se rozhodli přijít s projektem takzvaných bedýnek,“ vysvětluje Tomáš Myler, tiskový mluvčí společnosti Lidl a dodal, že si firma spočítala, že tímto způsobem ušetří více než 3800 tun ovoce a zeleniny za rok.

Celý článek [zde](#).

Učíme se venku

Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Že výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví – to jsou jen některé z jasných benefitů tohoto přístupu.

Přesto učení se venku, mimo třídu a budovu školy, není příliš rozšířeno. Učitelé a školy vydávající se cestou učení venku musí překonávat řadu překážek, organizačních, metodických i legislativních. Tyto překážky se nezdají tak velké, když znáte ty správné triky, jak se s dětmi venku učit a jak takovou výuku zorganizovat. Jsme tu proto, abychom vám s tím pomohli.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.

Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.

Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Saňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

V přírodě začíná barevný bál.

Náměty na podzimní aktivity venku.

<https://ucimesevenku.cz/kurz-10krokuven-podzim2021/>

SEZNAM NEJLEKČÍ NA CELÝ ROK

<https://ucimesevenku.cz/lekce-ktere-vas-vytahnou-ven/>

METODIKY UČÍME se VENKU

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

Učíme se venku s LÍSKOU

Pracujeme na 4 nových programech Učíme se venku s LÍSKOU pro MŠ, ŠD, I. stupeň ZŠ a SVČ.

Pro pedagogy vznikne nová metodika s ověřenými náměty pro jednotlivá roční období.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Sledujte náš web, facebook a rozesílku..

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Učíme se venku

- Proč učit venku
- Lekce a pracovní listy volně ke stažení
- Jak si vyrobit a nekupovat pomůcky
- On-line kurzy
- Videa a příklady z praxe
- Festival Učíme se venku
- Semináře po celé ČR
- Podporující komunita na sítích

www.ucimesevenku.cz

Udržitelný rozvoj

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpadky? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu

Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy, vč. ONLINE formy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Projektové dovednosti (nejen) v EVVO.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO** – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Škola pro udržitelný život

Škola pro udržitelný život v roce 2021–2022

Je škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Představujete si takto svoji školu? **Každá základní nebo střední škola** se může stát školou pro udržitelný život!

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Ve Zlínském kraji je do programu zapojena ZŠ Huslenky, od září 2021 ZŠ Rožnov p.R., Videčská.

Ministerstvo životního prostředí

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz www.stfp.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 19/2021

strana 8

Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

■ LÍSKA, z.s.,

www.liska-evvo.cz

Financování možné i z tzv. „ŠABLON“.

INFORMACE:

infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

VÝUKOVÉ PROGRAMY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY, ŠKOLNÍ DRUŽINY

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádobí)

Doporučeno: I. stupeň ZŠ (1.–3. ročník), ŠD

Počet účastníků: 15–30

Rozsah: 2 hodiny

Po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den.

EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

Vhodné i jako projektový den mimo školu v rámci tzv. ŠABLON II a III.

PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ A ŠD

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den,
- polytechnika, přírodovědná gramotnost (zahradá, voda, odkud se bere jídlo, učení venku, cíle udržitelného rozvoje),
- další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.

Cenu stanovíme po upřesnění programu. Vhodné pro tzv. ŠABLONY II i III.

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je zemědělství, původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na vzájemné sdílení a učení („dětí – dětem“), odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ a ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu, v souladu s projektovou výukou. **K zapůjčení (za manipulační poplatek) je sada pomůcek pro terénní pozorování u vody.**

6. ročník: CESTA VODY • 7. ročník: VODA V KRAJINĚ • 8. ročník: SPOTŘEBA VODY

Místo konání: učebna, laboratoř

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií • **Počet účastníků:** třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před výukovým programem (VP), VP (min. 1 vyučovací hodina) s lektorem, aktivní práce žáků po VP.

Učíme se s POLY

Učíme se venku

Rozvoj přírodovědné gramotnosti a polytechnických znalostí a dovedností – objevování a pozorování pestré přírody kolem nás.

Společný motivační úvod, 4 a více stanovišť s úkoly (hmyz, ptáci, stromy, semínka, půda, voda, tvary, příběhy jídla, tvoření apod.), hodnocení.

Místo konání: zahrada, venkovní areál školy

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** do 60 dětí

Rozsah: 4 vyučovací hodiny (4 x 45 minut)

Denní a pobytové výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy připravují:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
[www.ddmastra.cz/výukové programy](http://www.ddmastra.cz/vyukove-programy)
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na
www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- **Klimatická soutěž CO2 liga.**
Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ.
www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Badatelsky orientované vyučování,**
<http://badatele.cz/cz>
- **Fairtradová škola**
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly

- **Globální rozvojové vzdělávání,**
www.globalnirozvojovevzdelavani.cz
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,**
<https://globe-czech.cz/cz>
- **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání),**
www.jsns.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola,**
<https://ekoskola.cz/cz>
- **Odpovědná škola**
www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola,**
www.skutecnezdravaskola.cz
- **Světová škola,**
www.svetovaskola.cz
- **Škola pro udržitelný život,**
www.skolaprozivot.cz
- **Žakovské parlamenty,**
www.skolaprodemokracii.cz

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

■ Jak učit POLY.

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkový program je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek.

Informace a objednávky:
infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Publikace DDM Škola Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na
<http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město
www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

■ Čekání na Vánoce, Andrea Popprová

Knihy plná receptů, návodů a hříček na vánoční čas. Ilustrátorka, kterou děti dobře znají z dětských časopisů, vytvořila pro děti a jejich rodiče barevnou, nádherně ilustrovanou knížku, s kterou mohou strávit celé vánoční, ale i předvánoční období. V rámci příběhu malé holčičky Lucky, jejích brášků a tajemné kočky Tečky přibližuje autorka legendy a obyčeje, které se vážou k adventu, a nabízí recepty na tradiční pečivo, návody na výrobu různých ozdůbek a spoustu úkolů k řešení.

www.knihydobrovsky.cz/kniha/cekani-na-vanoce-365339777

■ Lidové tradice, Dagmar Šottnerová

Krásná kniha Lidové tradice přinese Vám i Vaším dětem podrobné informace o českých tradicích, které souvisejí s křesťanskými svátky, světcí a koloběhem v přírodě. Jsou zde zvyky, zvyklosti, pranostiky, legendy o svatých. Ve druhé části je mnoho lidových říkadel, rozpočítadel a hádanek k daným tématům. V poslední části je přes 240 her pro jednotlivce i skupiny, kterými je možné lidové tradice přiblížit dětem. Díky přehlednému uspořádání je možné snadné vyhledávání a orientace. Kniha je určena rodičům, pedagogům a lidem, kterým je lidová kultura blízká.

www.megaknihy.cz/lidova-rikadla/56615-lidove-tradice.html

■ Hravocesta, pokračování Hravouky, je v tiskárně.

Z ukázky se můžete těšit už teď. www.beziliska.cz/pripravujeme

■ 7 filmů a pořadů, které vás odnaučí plýtvat jídlem

<https://zachranjidlo.cz/8214/6-filmu-ktere-vas-odnauci-plytvat-jidlem/>

■ Skřítek Kompostík a jeho kamarádi, Miluška Štefanová

Příběhy z jedné zahrady, 1. a 2. díl, nakl. Pointa

■ METODIKY UČÍME se VENKU

<https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

Objednávejte v e-shopu www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

■ Jděte VEN, inspirativní náměty pro pobyt venku, www.jdteven.cz

■ CITIZEN SCIENCE – Občanská věda v České republice neboli vědecký výzkum prováděný dobrovolníky nevědci.

Zajímá vás věda, chcete se jí věnovat, ale přitom už nechcete studovat? Přidejte se k nějakému projektu občanské vědy. Stanete se tak spolupracovníkem profesionálních vědců, ale hlavně posunete své vědění zase dál.

Databázi projektů, náměty pro školy, děti a rodiny najdete zde

www.citizenscience.cz

Publikace Klima se mění – a co my?

Co funguje a co spíše škodí, když chceme učit o klimatické krizi? V nové publikaci shrnujeme podrobná doporučení pro rozvoj klimatického vzdělávání v ČR.

Publikace je umístěna na vznikajícím webu Učím o klimatu, kde brzy bude přibývat různorodá podpora pro učitele. I tento počín bude stát za to a jedinečný je už tím, že za ním stojí partnerství řady organizací.

Publikaci najdete zde: <https://ucimoklimatu.cz/publikace/>

Můžete sdílet post na FB:

<https://www.facebook.com/EkoskolaCZ/posts/10159394926485941>

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- 14115 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd. Více na www.veronica.cz či www.umenivibirat.cz

Přírodní zahrady

- Jak na přírodní zahradu poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- Kde jsou přírodní zahrady v Česku: www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín, <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- Ekozahrady, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- Osivo vhodné pro přírodní zahradu nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete odkaz **Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- Časopis Školní zahrada.
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu. <https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**

NOVÝ REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz

■ Mapa českých biopotravin,
<https://kde.lovime.bio/>

Fairtrade (Spravedlivý obchod)

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv. Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně. Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 19/2021

strana 13

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce Přehled akcí v regionu i mimo region.** Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8–15 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 19/2021

strana 14